BARNET
Monolog
2024
Hanne Ramsdal

De voksne bestemmer, og døden bestemmer. Kjærlighetstapets svikt- fra de voksne, fra de døde – kan ikke unnslippes. Hard og rasende og fortvilet må både barnet og den etterlatte kjempe seg videre i livet. Og håpe at den kjærligheten som er grunnen til følelsen av tap, er større enn tapet. At den kjærligheten skaper kjærlighet og medfølelse.
-Naja Marie Aidt. «Har døden tatt noe fra deg så gi det tilbake»

De raske skrittene hans i trappene ned fra andre etasje.
Han får på seg skoene og løper gjennom stuen mot verandadøren.
Han låser opp døren og løper ut i hagen.
Han løper mellom epletrærne,
ut på den lille stien som fører mot garasjen,
beina hans i det høye gresset.
Han løper ut på veien.
Han løper fort.
Han er sterk.
Han er førti og noe.
Han er faren min.
Han løper etter en innbruddstyv
som lusket rundt i hagen
og forsøkte å bryte seg inn i huset vårt.
Han ringer ikke politiet.
Nei, han løper etter tyven.
Han skal fakke tyven.
Jeg sier det flere ganger.
Han kommer til å fakke tyven.
Jeg er ni.
Mamma ringer politiet.
Jeg venter på at han skal komme tilbake.
Det må være sent.
Natt.
Mørkt.
Fryser han?

Hvor løper han?
Sloss de?

Han løper etter tyven og kommer ikke tilbake.

Var det vår?
Sommer?
Jeg tror det var sommer,
sensommer,
august.
Det mørkegrønne
løvet på trærne i hagen.
Den stille beksvarte kvelden.
Kommer politiet?
Klarer pappa å ta igjen tyven?
Tar politiet med seg tyven?
Legger vi oss igjen og sovner?
Alle tre?
Pappa
Mamma
Og jeg

Jeg husker ikke.
Men jeg prøver.

Neste gang jeg ser ham
bor han et annet sted,
i en liten leilighet,
i nærheten,
ti minutter å gå fra der mamma og jeg blir boende.

Det er sånn jeg husker det nå.
Jeg finner det opp mens jeg forsøker å huske.
Hver ting jeg sier kunne vært erstattet av et spørsmål.

Men dette husker jeg:
Mamma forteller at de skal skilles.
Hun forteller det i bilen.
I den røde bilen som hun har fått av pappa. (Som han ikke får kjøre)
Det er bare mamma og meg i bilen.
Vi skal skilles, sier hun.
Hun sier også at vi skal fortsette å ses alle tre,
og feire bursdag sammen,
og jul.
Jeg begynner å le.
Jeg ler høyt.
Jeg blir varm.

Jeg klarer ikke å slutte å le.
Jeg sitter i baksetet i bilen,
vi nærmer oss veien vi bor i,
hun kjører mot garasjen og
jeg ler og beveger på meg i baksetet,
sånn som jeg mange år senere skal bevege på meg
under fødslene til de to barna mine,
når veene kommer,
de ufrivillige bevegelsene,
og etter hvert går latteren over i gråt.
Jeg klarer ikke å stoppe.

Det er som om vi blir værende i bilen,
hun og jeg,
lenge.
Det er som om vi fremdeles sitter der.
Jeg kan når som helst se det for meg,
helt tydelig.
Hun og jeg i bilen,
kjørende ned veien mot garasjen,
denne strekningen jeg senere skulle drømme at jeg syklet på,
nedover veien mot garasjen.

I drømmen blir jeg fanget av tråder som holder meg tilbake.
Det dukker opp en saks.
Jeg får en saks i hånden
og jeg klipper over alle trådene som har fanget meg,
men for hver gang jeg klipper
kommer det nye tråder.
Jeg må ha drømt dette i
den verste vokseperioden da jeg hadde kramper i leggene,
jeg må ha drømt det mange ganger.
Jeg husker drømmen
like tydelig som jeg husker at
vi kjørte ned mot garasjen i den røde bilen,
mamma og jeg.
Men jeg husker ikke at vi går ut av bilen og inn i huset.

Kanskje lager mamma middag.
Etter hvert kommer kanskje pappa hjem
og hun sier det til ham,
litt stille,
så jeg ikke skal høre det,
nå har jeg sagt det, sier hun kanskje,
og vi spiser sammen
og de sier begge to til meg at vi skal fortsette å ses.
Feire bursdager og jul sammen, og ses.

Vi skal ses.
Sånn kunne det vært.
Sånn var det kanskje.
Det er ofte sånn det er.
Jeg har vært gjennom disse samtalene selv,
to ganger,
først med faren til sønnen min og sønnen min
og så med faren til datteren min og datteren min.
Vi er glade i deg, det er ikke din skyld.
Vi er glade i hverandre, også,
men vi skal ikke være kjærester mer,
men vi skal ses,
og det skal gå bra likevel,
vi skal bare bo hvert vårt sted,
og du skal få det fint begge steder.
Du må ikke tro at det er din skyld.
Alt man må få sagt så ikke barnet føler skyld.
Kanskje sa de at jeg skulle få en gave.
Det er kanskje sånn det var.
Kanskje gråt jeg igjen.
Kanskje lo vi av at jeg fikk latterkrampe i bilen.
Kanskje.
Jeg husker ikke.

Jeg husker at jeg klødde
På halsen,
i albuhasen,
i knehasen,
på leggene,
lårene.
Jeg husker at jeg ikke fikk sove,
hadde vondt bak øynene,
jeg husker en flik i tapetet ved sengen min,
at jeg rev i denne fliken
og at fliken ble større og større.
Jeg husker at jeg lot vær å skifte strømpebukser
for jeg fikk eksem av det parfymerte vaskemiddelet
som hang igjen i de nyvaskede strømpebuksene.
De klødde mindre jo lenger jeg hadde dem på.
Etter noen dager klødde det nesten ikke.
Jeg husker at lukten av tåfis
fra strømpebuksene satte seg i skoene.
Men jeg kan ikke huske at pappa
var i huset noe mer.
I hagen.
På kjøkkenet.

Åpnet et vindu.
Lukket en dør.
Trakk ned på do.
Tok en telefon.
Spiste en brødskive.
Helte kaffe i en kopp.
Klippet plenen.
Dro opp glidelåsen i jakka mi når den hang seg fast i boblestoffet
Ga meg en ny tannbørste
Sang nattasang for meg.
Pumpet luft i dekket på sykkelen min
Maste på meg for å få meg til å rydde rommet mitt
Smurte hengslene i porten.
Skrudde på en kran.
Jeg husker ikke at han flytter.
Jeg husker ikke at han tar med seg noe.
Ingen flyttebil.
Ingen pappesker.
Ingen koffert.
Han er bare borte.
Klippet vekk.
Løpende.
Sterk.
Spenstig.
I ett ørlite svev mellom veien og fortauskanten
der stien langs trikkesporet begynner.
Sånn løper han etter tyven og kommer ikke tilbake.